

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий педагогічний інститут імені В.О. Сухомлинського

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор із науково-
педагогічної роботи

Сергій Слободян

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАУКОВІ, НАВЧАЛЬНІ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ВИДАННЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Миколаїв 2026

Обговорено та схвалено на засіданні навчально-методичної ради НУК (протокол № 3 від 25 березня 2026 року) Положення про навчальні, навчально-методичні, наукові видання в Навчально-науковому педагогічному інституті імені В.О. Сухомлинського Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

Укладачі: О.В. Бобина, Л.М. Хрящевська, В.Л. Мозговий.

Миколаїв: ННПІ НУК, 2026 р.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
2. ВИДИ ВИДАНЬ.....	5
3. ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ	8
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ	10
4.1. Структура підручника (навчального посібника).....	10
4.2. Структура навчально-методичного посібника.....	13
4.3. Методичні вказівки.....	14
4.4. Конспект лекцій/курс лекцій.....	14
4.5. Практикум.....	15
5. ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ	15
6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РУКОПISУ	16
7. ОСНОВНІ ВИДИ НАУКОВИХ ВИДАНЬ.....	17
8. ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНИХ ВИДІВ НАУКОВИХ ВИДАНЬ.....	18
8.1. Монографія.....	18
8.2. Рекомендації до вимог оформлення наукових статей.....	19
8.3. Рекомендації з написання тез доповіді.....	23
8.4. Вимоги до оформлення звіту з науково-дослідної роботи (НДР).....	24
8.5. Основні вимоги до оформлення покажчика наукових праць.....	25
8.6. Вимоги до оформлення списку використаних джерел при написанні наукових робіт	26
9. ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ТА НАУКОВИХ ВИДАНЬ.....	32
ДОДАТКИ.....	36

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Базовим показником оцінювання діяльності навчального закладу є науково-методичне забезпечення кожного напрямку підготовки, спеціальності, тобто забезпечення навчальною та науковою літературою, методологічними, дидактичними й методичними розробками, електронними засобами навчального призначення відповідно до галузевих стандартів вищої освіти.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення підготовки фахівців повинно здійснюватися, виходячи із сучасних можливостей та потреб у навчально-методичній літературі для відповідних освітніх компонент. Навчально-методичне забезпечення навчального процесу набуває особливо важливого значення в умовах скорочення кількості аудиторних годин і збільшення обсягу самостійної роботи студентів. Для ефективної самостійної роботи студент повинен мати достатню кількість різного виду навчальних видань.

Цільове призначення навчальних видань – забезпечення процесу навчання, сприяння засвоєнню знань в умовах зростання вимог до підготовки й перепідготовки фахівців. Науковість, доступність, систематичність, стислість і ясність викладення, орієнтованість на студента – ці критерії складають базові характеристики навчального видання.

1.1. Положення про навчальні, навчально-методичні, наукові, видання Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (далі – Положення) розроблене відповідно до законів України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII із змінами внесеними Законом України від 19 листопада 2024 року № 4059-IX; «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII із змінами, внесеними згідно із Законом № 4196-IX від 09.01.2025 р.; «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX; «Про видавничу справу» від 1997, № 32, ст. 206 із змінами, внесеними

згідно із Законом № 927-VIII (927-19) від 25.12.2015; Державного стандарту України «Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» ДСТУ 3017:2015.

1.2. Положення визначає види навчальних, навчально-методичних, наукових видань, вимоги до їх змісту, структури, обсягу та оформлення рукописів.

1.3. Положення визначає види документації, обсяги та порядок подання навчальних, навчально-методичних, наукових видань на затвердження до вченої ради Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського (далі – ННПІ) і навчально-методичної ради (далі НМР) Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (далі – НУК) з метою випуску планової літератури як для внутрішнього використання в освітньому процесі ННПІ так і в закладах фахової передвищої та вищої освіти України і за кордоном.

1.4. Положення сприяє реалізації основних завдань Закладу вищої освіти «Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова» щодо забезпечення освітнього процесу та експертизи навчальної літератури, підготовленої до друку науково-педагогічними працівниками ННПІ Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

2. ВИДИ ВИДАНЬ

2.1. Відповідно до Державного стандарту України (ДСТУ 3017-2015. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять) передбачені основні види видань ННПІ імені В.О. Сухомлинського НУК:

Навчальні видання:

Підручник – навчальне видання, що містить систематизований виклад змісту освітньої компоненти, відповідає програмі навчальної дисципліни та офіційно затверджене як такий вид видання.

Навчальний посібник – навчальне видання, яке доповнює або частково замінює підручник у викладенні навчального матеріалу з певного

предмета, курсу, дисципліни або окремого його розділу (до навчального посібника належить також курс лекцій, що застосовується в навчально-виховному процесі).

Підручники, навчальні посібники – основні книги для навчальної діяльності студентів. Вони мають бути написані в доступній формі. Теоретичний матеріал необхідно обов'язково пов'язувати з практичними завданнями.

Навчально-методичний посібник – навчальний посібник, основним змістом якого є методика викладання навчальної дисципліни (її розділу, частини) або методика щодо розвитку та виховання особистості.

Навчальний наочний посібник – навчальний посібник, основним змістом якого є зображення, що унаочнюють предмет навчальної дисципліни.

Методичні рекомендації (методичні вказівки) – навчально-методичне видання, яке містить інформацію обов'язкового чи рекомендаційного характеру для виконання різних видів аудиторної та самостійної роботи студентами: семінарських (практичних, лабораторних) занять, курсових і кваліфікаційних робіт, контрольних робіт для студентів заочної форми здобуття освіти тощо.

Рукопис навчально-методичної літератури повинен відповідати програмі навчальної дисципліни та сприяти засвоєнню знань, набуттю програмних результатів і компетентностей, визначених у цьому нормативному документі.

Конспект лекцій – навчальне видання стислого викладу курсу лекцій або окремих розділів навчальної дисципліни.

Курс лекцій – навчальне видання повного викладу тем навчальної дисципліни, визначених навчальною робочою програмою.

Практикум – навчальний посібник, що містить сукупність практичних завдань і (або) вправ із певної навчальної дисципліни, які сприяють засвоюванню набутих знань, умінь і навичок.

Робочий зошит – навчальний посібник, що містить особливий дидактичний матеріал і сприяє самостійній роботі студента під час освоєння навчального предмета.

Довідкові видання:

Енциклопедія – довідкове видання, що містить узагальнені основні відомості з однієї, кількох чи всіх галузей знань та практичної діяльності, викладені у вигляді статей, розташованих за абеткою їхніх назв чи в систематичному порядку.

Енциклопедичний словник; словник-довідник (Нд) – енциклопедія, що містить статті невеликого обсягу, викладені в стислій формі та розташовані за абеткою їхніх назв.

Довідник – довідкове видання прикладного характеру, побудоване в систематичному порядку чи за абеткою назв статей, призначене для швидкого пошуку певних відомостей.

2.2. Електронні видання. Електронне видання – електронний документ (група електронних документів), який пройшов редакційно-видавничу обробку, призначений для розповсюдження у незмінному вигляді. Електронні видання поділяють:

- за наявності друкованого еквівалента (електронний аналог, самостійне);
- за природою основної інформації (текстове, наочне, мультимедійне);
- за технологією розповсюдження (локальне, мережеве).

Електронні засоби навчального призначення – засоби навчання, які зберігаються на цифрових носіях і відтворюються на електронному обладнанні (комп'ютерні програми загально-дидактичного спрямування, електронні таблиці, електронні бібліотеки, слайд-теки, інформаційні ресурси системи дистанційного навчання, тестові завдання, віртуальні лабораторні роботи, електронні навчальні видання тощо).

До інформаційних ресурсів (елементів інформаційних ресурсів) системи дистанційного навчання належать:

- курси дистанційного навчання;

- мультимедійні електронні видання (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій);
- віртуальні лабораторні роботи та тренажери;
- ділові ігри;
- науково-методичні розробки у сфері дистанційного навчання;
- педагогічні сценарії навчального процесу за дисципліною з використанням технологій дистанційного навчання, електронних підручників;
- сценарії виконання лабораторних робіт з використанням віртуальних лабораторій та тренажерів;
- сценарії ділових ігор.

3. ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ

3.1. Загальні вимоги до навчальних видань.

Навчальні видання повинні відповідати:

3.1.1. Вимогам освітніх програм, які визначають обов'язковий набір компетентностей, навчальним планам, робочим програмам навчальних дисциплін, формам і видам організації навчального процесу.

3.1.2. Високому науково-методичному рівню структури видань, має містити усі структурні складники відповідно до виду навчального видання; підручники і навчальні посібники мають містити навчальний матеріал, що пов'язаний із практичними завданнями та відображає міждисциплінарні зв'язки.

3.1.3. Високому науково-методичному рівню змісту видань, що передбачає використання досконалої мови, якісного ілюстративного матеріалу, систематизований виклад структурованого навчального матеріалу.

3.1.4. Високому дидактичному рівню видань, що має забезпечити необхідний навчальний ефект, доступність викладання, зв'язок із лекційними та практичними знаннями, стимулювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

3.2. Вимоги до змісту видань.

3.2.1. Загальні вимоги. У процесі створення навчальної літератури автор, окрім використання власних критеріїв відбору знань, визначення їх обсягу та глибини, повинен дотримуватися державних освітніх стандартів вищої освіти, які відіграють визначальне значення для змісту і структури майбутнього видання, та керуватися робочою програмою навчальної дисципліни.

3.2.2. Основною метою навчального видання є не лише передача знань здобувачам вищої освіти, але й розвиток у них професійно-важливих та соціально значущих якостей особистості, формування системи професійної компетенції. Підручники й навчальні посібники – основні видання для навчальної діяльності здобувача вищої освіти.

3.2.3. Зміст навчального видання має відповідати сучасним технологіям навчання, враховувати необхідність активного використання комп'ютерної техніки в освітньому процесі.

3.2.4. Зміст навчального видання повинен бути диференційований за ознакою ступеня вищої освіти (бакалавр, магістр, доктор філософії), читацької аудиторії та цільового призначення. Навчальний матеріал слід структурувати таким чином, щоб формувати у здобувача вищої освіти необхідну термінологічну базу (тезаурус) та систему знань з навчальної дисципліни, розвивати навички володіння професійними прийомами, методами та способами їх застосування.

3.2.5. Навчальне видання не повинно порушувати вимоги академічної доброчесності та авторських прав.

3.2.6. Навчальне видання не повинно містити таємну інформацію та інформацію з обмеженим доступом.

3.2.7. Відповідність змісту, структури та оформлення навчального видання до вимог має бути підтверджена позитивними рецензіями принаймні двох рецензентів – фахівців у відповідній галузі в залежності від виду видання.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ

4.1. СТРУКТУРА ПІДРУЧНИКА (НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА)

Структура навчального видання (підручники, посібники) може містити:

- Зміст;
- Вступ (передмова);
- Основний текст;
- Довідково-інформаційні дані (таблиці, схеми);
- Перелік використаних (рекомендованих) джерел;
- Додатки (питання, тестові завдання для самоконтролю, тематика практичних занять; обов'язкові та додаткові завдання, приклади).

4.1.1 Зміст

Зміст – це перелік заголовків у книзі. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Скорочувати заголовки у змісті або давати їх в іншій редакції порівняно із заголовками у тексті не дозволяється.

До змісту, як правило, необхідно включати всі заголовки рукопису. Позначення ступенів прийнятої рубрики (“частина”, “розділ”, “параграф”, або “тема” та їх порядкові номери) пишуться в один рядок з відповідними заголовками і відділяються від них крапкою. Усі заголовки у змісті починаються з прописної літери без крапки на кінці. Останнє слово кожного заголовка з'єднують крапками з відповідним номером сторінки в правому стовпчику змісту.

4.1.2 Вступ (передмова)

Вступ (передмова) повинен відповідати таким вимогам: визначати місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувача освіти; характеризувати значення дисципліни (виду занять); містити формулювання мети дисципліни, основні завдання її вивчення, перелік програмних результатів навчання та компетентностей; розкривати міждисциплінарні зв'язки курсу. Обсяг передмови – 0,1-0,2 авт. арк. ($\approx$ 2-4 сторінки).

4.1.3. Основний текст

Основний текст – це дидактично та методично оброблений і систематизований автором (авторами) навчальний матеріал.

Виклад матеріалу має характеризуватися об'єктивністю, науковістю та чіткою логічною послідовністю. Композиція видання, терміни, прийоми введення до тексту нових понять, використання засобів наочності повинні бути направлені на те, щоб передати студентові певну інформацію, навчити його самостійно користуватися книгою, викликати інтерес до предмета, що вивчається.

4.1.4. Питання, тестові завдання для самоконтролю, тематика практичних занять, задачі, приклади, тести

Питання, тестові завдання для самоконтролю (для самоперевірки та контролю засвоєння знань), тематика практичних занять дозволяють забезпечити більш ефективне опрацювання студентом навчального матеріалу в процесі самостійної роботи; розміщуються наприкінці кожної структурної частини книги.

Обов'язкові та додаткові задачі, приклади, питання і тести сприяють формуванню практичних прийомів і навичок логічного мислення, орієнтують студента на активну пізнавальну діяльність, самостійну творчу працю.

4.1.5. Ілюстрації

Вибір виду ілюстрацій (рисунок, таблиця, графік, схема, діаграма тощо) залежить від мети, яку ставить перед собою автор. Ілюстрації мають використовуватися для конкретизації, пояснення або доповнення поданої інформації. Наявність їх дозволяє передати більш чітко, точно та образно програмний матеріал, що викладається. Доцільно використовувати кольорові ілюстрації, які не тільки збагачують інформацію, а й акцентують увагу читачів на основних ідеях ілюстрованого матеріалу.

4.1.6. Термінологічний словник

Термінологічний словник – структурний елемент видання. Він повинен містити терміни та їх визначення українською мовою. Терміни розміщуються в алфавітному порядку.

4.1.7. Перелік використаних (рекомендованих) джерел

У навчально-методичному виданні необхідно вказати використану та рекомендовану літературу включно з інформаційними ресурсами. Використана та рекомендована література оформлюються окремими списками!

Рекомендована література та інформаційні ресурси мають подаватися авторами в рукописі з урахуванням критерію актуальності поданої в них інформації (тобто відповідності навчальної інформації поточному моменту часу, її важливості).

Загальна кількість джерел рекомендованої літератури – в межах 20. До переліку необхідно включати:

- підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, практикуми, курси (конспекти) лекцій, методичні рекомендації, періодичні видання, монографії, наукові статті, довідникові видання тощо;
- власні навчально-методичні видання та наукові статті з проблематики навчальної дисципліни (за наявності).

Інформаційні ресурси мають включати посилання на українськомовні або іноземні ресурси, що сприятимуть вивченню саме цієї навчальної дисципліни. Це можуть бути: відкриті державні реєстри, оприлюднені документи та дані на офіційних сайтах органів статистики, інших установ та організацій, відкриті бази даних, аудіо-, відеозаписи тощо. Недоречно подавати посилання на загальні офіційні сайти Президента, Кабінету Міністрів, Верховної Ради, МОН України, загальні каталоги національних, наукових бібліотек, оскільки посилання мають бути конкретизованими.

Також за необхідності подаються важливі для вивчення дисципліни законодавчі, нормативно-правові акти, ДСТУ, інструкції. Вказані документи

рекомендовано оформити окремим переліком із зазначенням його назви – Законодавчі та нормативні документи.

Наповнення списку використаної літератури визначається автором. Цей список подається для дотримання принципів академічної доброчесності. До нього необхідно включати згадувані, цитовані, опрацьовані автором джерела.

На джерела, з яких взято матеріал, потрібно робити відповідні посилання. Неприпустимим є використання прямих текстових запозичень без належного оформлення цитат і посилань у тексті рукопису!

При оформленні бібліографічних посилань і цитат, укладанні списків використаної та рекомендованої літератури необхідно керуватись національним стандартом ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Рекомендовано впорядковувати списки використаної літератури, рекомендованої літератури, інформаційних ресурсів, законодавчих та нормативних документів за алфавітом.

4.2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ПОСІБНИКА

Навчально-методичний посібник містить не менше 50% програмового матеріалу та має методичну складову: методичні вказівки (рекомендації), плани і завдання для підготовки до занять чи самостійної роботи.

Рекомендована така структура **навчально-методичного посібника** з навчальної дисципліни:

- зміст;
- вступ;
- основний текст;
- завдання та методичні рекомендації до проведення семінарських занять або самостійної роботи студентів денної чи заочної форм навчання;
- список рекомендованої літератури.

4.3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для підготовки до занять складаються з:

- вступної частини з викладом місця курсу в навчальному процесі, мети, предмету вивчення, ролі у підготовці фахівця, місця дисципліни серед інших предметів, зв'язків з дисциплінами, що є основою для вивчення курсу, особливостей, основних завдань, що стоять перед студентом при вивченні дисципліни, загальних методичних вказівок по підготовці до занять тощо;
- основної частини з викладом до кожної теми:
- методичних порад, коротких висновків, рекомендацій по її вивченню, мети її вивчення, ключових понять, питань, на які студентам слід звернути особливу увагу,
- теоретичних питань, які слід засвоїти при підготовці до заняття,
- контрольних питань, творчих питань, тестів для самоконтролю, обов'язкових та додаткових задач, інших завдань,
- переліку необхідної для вивчення літератури (обов'язкової та додаткової).

Основними складовими **методичних вказівок для забезпечення самостійної роботи** можуть бути:

- тема;
- конкретні завдання;
- література;
- методичні рекомендації щодо розкриття питань або виконання практичних завдань;
- перелік літератури.

4.4. КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ/КУРС ЛЕКЦІЙ

- Зміст.
- Вступ (передмова).
- Тема лекції (відповідно до силабуса навчальної дисципліни).
- Мета вивчення теми.

- План лекції.
- Перелік ключових термінів і понять.
- Викладення лекційного матеріалу за планом (стисле – для конспекту лекцій, повне – для курсу лекцій).
- Питання для самоконтролю (тести для самоконтролю).
- Література (рекомендована, використана), інформаційні джерела.
- За потреби: глосарій, структурно-логічні схеми, ілюстративний матеріал, додатки, покажчики (предметний / іменний) тощо.

4.5. ПРАКТИКУМ

- Зміст.
- Вступ (передмова).
- Методичні вказівки та інструкції до виконання практичних завдань (розв'язання задач); приклади виконання / розв'язання.
- Короткі теоретичні відомості; питання для актуалізації знань.
- Практичні завдання та вправи, спрямовані на засвоєння студентами теоретичних знань, перевірку якості їх засвоєння, набуття необхідних умінь і навичок (задачі, вправи, тести, дидактичні матеріали тощо).
- Література (рекомендована, використана), інформаційні джерела.
- За потреби: рисунки, графіки, діаграми, формули, додатки тощо.

5. ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ

5.1. Обсяг навчального видання визначається в авторських аркушах.

5.1.1. Авторський аркуш – це одиниця обсягу літературного твору, що дорівнює 40 тис. друкованих знаків (1 а.а. = 40000 знаків), або 22 друкованим сторінкам.

Друкованими знаками вважаються всі видимі друковані знаки (літери, розділові знаки, цифри тощо) та кожен проміжок між словами. У практичній роботі на попередньому етапі автор може брати за один авторський аркуш

22 сторінки комп'ютерного тексту, надрукованого через 1,5 інтервалу шрифтом Times New Roman №14 на стандартному аркуші формату А4.

5.2. Обсяг підручників та навчальних посібників визначається кількістю годин за навчальним планом, що відводиться на вивчення дисципліни, реальним бюджетом часу здобувача вищої освіти для самостійного вивчення навчального матеріалу та продуктивністю засвоєння інформації здобувачем вищої освіти.

6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РУКОПISУ

6.1. Загальні вимоги:

6.1.1. Текст рукопису має бути надрукований згідно з нормами чинного правопису української мови.

6.1.2. При комп'ютерному наборі використовується формат А4 (розмір сторінки 21х29,7 см). При цьому враховуються такі параметри: шрифт набору – Times New Roman; кегель – 14 пт; міжрядковий інтервал – одинарний; орієнтація “книжкова”; поля: верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, праве – 2 см, лівє – 2 см. 6.1.4 У тексті потрібно використовувати лапки одного виду.

6.1.3 Необхідно розрізняти орфографічний знак дефіс (-) і пунктуаційний знак тире (–).

6.1.4 Під час роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення в усьому тексті. Лінії, літери, цифри та інші знаки повинні бути чіткими та мати однаковий чорний колір.

6.1.5 При оформленні рисунків, таблиць, формул, додатків тощо необхідно дотримуватися вимог ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання»

6.2. Нумерація сторінок:

6.2.1 Сторінки нумеруються арабськими цифрами. Номер проставляється у верхньому куті праворуч без крапки в кінці.

6.2.2 Титульний аркуш та його зворот включаються до загальної нумерації, але номери сторінок не проставляються. Першою пронумерованою сторінкою має бути сторінка за номером 3.

7. ОСНОВНІ ВИДИ НАУКОВИХ ВИДАНЬ

7.1. Монографія – наукова праця, яка містить повне або поглиблене дослідження однієї проблеми чи теми, що належить одному або декільком авторам.

7.2. Наукова стаття – вид наукової публікації, що містить результати теоретичних або експериментальних досліджень автора. Це повноцінне дослідження в мініатюрі, яке публікується у наукових журналах або збірниках. Вона має чітку структуру (вступ, методи, результати, висновки), обґрунтовує актуальність теми, новизну та базується на джерелах.

7.3. Тези доповіді – опубліковані до початку дискусійного заходу матеріали попереднього характеру, що містять виклад основних аспектів наукової доповіді.

7.4. Звіт з науково-дослідної роботи (НДР) - підсумковий офіційний документ, що містить систематизовані результати теоретичних або експериментальних досліджень. Він описує мету, методи, отримані дані, їх аналіз та впровадження, підтверджуючи технічну або наукову можливість створення нової продукції чи знань.

7.5. Показчик наукових праць - упорядкований бібліографічний посібник значного обсягу, що містить систематизований перелік публікацій (книг, статей, дисертацій) окремого автора, установи або з певної теми. Він включає довідковий апарат (передмова, показчики) і допомагає вивчити стан розробки наукової проблеми.

8. ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНИХ ВИДІВ НАУКОВИХ ВИДАНЬ

8.1. Монографія:

Монографія як науково-дослідницька праця, предметом якої є вичерпне узагальнення теоретичного матеріалу з наукової проблеми або теми з критичним його аналізом, визначенням вагомості, фіксує науковий пріоритет, формулюванням нових наукових концепцій, забезпечує первинною науковою інформацією суспільство, слугує висвітленню основного змісту і результатів наукового дослідження.

8.1.1. Монографію характеризує єдність змісту і вона свідчить про науковий внесок здобувача в науку і може розглядатися як кваліфікаційна наукова праця. За цих умов вона заміняє дисертаційну роботу.

8.1.2. До монографії, яка є засобом висвітлення основного змісту дисертації й однією з основних публікацій за темою дослідження, висуваються такі вимоги:

- у монографії можуть бути викладені результати, ідеї, концепції, які належать одному або декільком авторам (видання може містити як нові результати, так і методичні, технічні рішення, факти, які вже відомі);

- монографія обов'язково проходить рецензування не менше, ніж трьома вченими, які проводять дослідження у відповідній галузі;

- монографія обов'язково проходить редакційно-видавниче опрацювання, виготовляється друкарським або іншим способом у видавництвах України.

8.1.3. Орієнтовна структура монографії:

- титульний аркуш;
- зміст;
- анотація;
- перелік умовних позначень (при необхідності);
- вступ або передмова;

- розділи за ліцензійними умовами;
- висновки або післямова;
- література;
- допоміжні покажчики;
- додатки

8.1.4. Монографія призначена перш за все для вчених і має відповідати за змістом і формою викладу наукового матеріалу. Особливе значення мають чіткість формулювань і повнота викладу матеріалу, логіка висвітлення основних ідей, концепцій, висновків. Обсяг монографії має бути не менший 6 друкованих аркушів. Вимоги до сутності викладу матеріалу в розділах монографії аналогічні до вимог інших наукових публікацій з певними особливостями їх призначення.

8.1.5. Затвердження Монографії:

- рукопис наукового видання, що оформлений відповідно до вимог розділу 8 цього Положення;
- довідка про перевірку на плагіат в науковій бібліотеці ННПІ ЗВО «Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова»;
- дві зовнішні рецензії (докторів наук відповідної галузі), завірені печаткою;
- одну внутрішню рецензію, завірену печаткою доктора або кандидата наук відповідної галузі;
- витяг з протоколу засідання кафедри з рекомендацією до розгляду на засіданні вченої ради інституту;
- витяг з протоколу засідання вченої ради інституту з рекомендацією до розгляду вченою радою Університету.

8.2. Рекомендації до вимог оформлення наукових статей:

Стаття повинна відповідати тематиці наукового журналу і сучасному стану науки, бути актуальною, не опублікованою раніше в інших наукових виданнях. Відповідальність за достовірність викладеного матеріалу,

відсутність плагіату і коректність висновків, правильність цитування наукових джерел і посилання на них несе автор статті.

Рукописи статей необхідно подавати у редколегію журналу в електронній формі (надіслати на електронну пошту редакції). *Необхідно звернути увагу на вимоги до оформлення статей, які розробляються редакційною колегією і пропонуються в інформаційних листах відповідного журналу.*

8.2.1. Текстові матеріали повинні бути підготовлені в редакторі MS Word (*.doc, *.docx). Текст має бути літературно відредагований. До рукопису необхідно додати окремий лист (файл), в якому зазначено повні імена всіх авторів і короткі відомості про них: місце роботи, науковий ступінь, вчене звання, посада, напрям досліджень, а також поштова адреса, телефон та електронна адреса автора, який здійснює листування з редакцією. Ця інформація надається українською та англійською мовами.

8.2.2. Статті студентів приймаються за наявності рецензії або співавтора з науковим ступенем. Статті аспірантів приймаються до розгляду за наявністю рецензії наукового керівника.

Увага: автори обов'язково перевіряють свій рукопис на плагіат (унікальність тексту має бути не менше 86 %). Якщо унікальність тексту середня і низька (55-85 %) робота потребує переробки і доопрацювання. При унікальності 54 і нижче відсотків рукопис повертається без права на подальший розгляд.

Мова тексту статті: українська (англійська). Електронна версія статті в форматі Microsoft Word 2007, 2010.

8.2.3. Вимоги до структури і змісту статті

Оформлення статті

Стаття подається українською або англійською мовами в електронному вигляді.

8.2.4. Структура статті та послідовність її структурних елементів:

- Індекс УДК;
- ініціали, прізвища всіх авторів (українською мовою);

- місце роботи або навчання (офіційна назва установи), місто, країна (українською мовою);
- назва статті (українською мовою);
- E-mail та ORCID кожного з авторів;
- Анотація (українською мовою);
- Ключові слова (українською мовою);
- ініціали, прізвища всіх авторів (англійською мовою);
- місце роботи або навчання (офіційна назва установи), місто, країна (англійською мовою);
- назва статті (англійською мовою);
- Анотація (англійською мовою);
- Ключові слова (англійською мовою);
- Текст статті;
- REFERENCES

8.2.5. Структурні елементи змісту статті (опис)

Назва статті повинна коротко інформувати про її зміст, містити не більше 9 слів та словосполучень.

Анотація: українською мовою - обсяг 1600–2000 знаків; англійською мовою 2300–3000 знаків з пробілами. Текст анотації повинен бути чітким та інформативним (не містити загальних фраз), оригінальним, змістовним (відображати основний зміст статті), структурованим (написаним як один абзац тексту, але слідувати послідовності опису результатів у статті), Анотація повинна містити такі елементи: вступ, мета дослідження, методи дослідження (стисло і якщо є необхідність), наукова новизна, основні результати, висновки. Наприкінці можна навести висловлені в статті оцінки, пропозиції, гіпотези, рекомендації. Уникайте зайвих вступних слів та, значної кількості складнопідрядних речень У тексті необхідно застосовувати термінологію, яку використовують у профільних міжнародних англійськомовних журналах Не рекомендується повторювати слова з назви статті в ключових словах.

Текстова частина стаття повинна містити такі тематичні розділи:

Вступ (Introduction) або постановка проблеми (Problem statement) і її актуальність;

мета та предмет дослідження (The Aim and the Subject of the Study);

історіографія проблеми або Огляд літератури (Historiography of the problem or literature review), джерела і методи дослідження (Sources and research methods).

Вступ або Постановка проблеми. Вступ повинен містити характеристику ступеня дослідженості проблеми у науковій літературі (обов'язкові посилання на вітчизняні статті у фахових виданнях та на закордонні статті у міжнародних виданнях за останні 5 – 10 років, якщо вони є). Обов'язково треба зазначати doi статті, якщо він є. Необхідно обґрунтувати актуальність дослідження, зазначити чинники, які спонукали автора до даного дослідження.

Мета і предмет дослідження. Мета роботи – «виявити ...», «охарактеризувати ...», «з'ясувати ...», «визначити ...». Метою роботи не може бути «вивчити ...». Стисло формулюються також предмет і основні завдання статті.

Історіографія і джерела. Методи дослідження. Огляд літератури повинен чітко визначити стан досліджуваної проблеми. Огляд використаних джерел повинен свідчити про їх репрезентативність і достатність для даної статті.

Основний матеріал і результати. За необхідності цей розділ може поділятися на підрозділи. Текст розділу повинен створити цілісне уявлення про досягнуті при вивченні розглянутого питання результати та мати новизну. Стаття має бути логічно побудованою, за необхідністю персоніфікованою, мати самостійний характер, містити обговорення дискусійних моментів. При їх обговоренні повинна проглядатися власна думка автора, обґрунтована даним дослідженням. Зміст статті не повинен

містити запозичень з праць других авторів без відповідного посилання на положення та ідеї, висловлені ними.

Висновки. Стисло формулюються, краще суцільним текстом. Вони повинні містити ту новизну, якої досяг автор при дослідженні розглянутої ним проблеми.

REFERENCES. Перелік літератури наводять за алфавітом (за стандартом АПА), а не за порядком згадування в тексті. Мова оригіналу наводиться у дужках після бібліографічного опису (in Ukrainian).

Для транслітерації прізвищ та імен необхідно використовувати сервіси за посиланням: <https://dmsu.gov.ua/services/transliteration.html> (укр.).

8.3. Рекомендації з написання тез доповіді

8.3.1. Мета тез доповіді — зафіксувати науковий пріоритет автора та донести ключові ідеї, результати й висновки дослідження. Тези мають бути максимально стислими, але при цьому змістовними та інформативними.

У тезах доповіді слід уникати посилань на джерела, цитат, великої кількості цифрового і фактичного матеріалу. Така рекомендація пов'язана з обмеженим обсягом і тим, що тези мають складатися з ваших позицій, коротко і точно передавати основну суть.

Однак якщо уникнути використання чужих думок не вдається, то посилання на джерело є обов'язковим. Порушення цієї вимоги становитиме плагіат.

8.3.2. Вимоги до оформлення тез доповіді

Конкретні вимоги до оформлення тез доповідей викладені в інформаційних листах відповідної конференції. Зважаючи на відсутність універсального стандарту, важливо звертати окрему увагу на специфічні вимоги оформлення, недотримання яких є підставою для відмови у публікації. Організаційному комітету простіше відмовити, ніж вручну виправляти помилки заявників через велику кількість учасників.

Найчастіше висуваються наступні вимоги до тез:

обсяг до 4-х стор. формату А4;
 поля всі 2 см, текст друкується на одній стороні паперу;
 шрифт — Times New Roman, кегель – 14, міжрядковий інтервал – 1,5;
 абзаци – 1,25 см. перший рядок – прізвище, ім'я, по батькові автора;
 другий рядок – заклад вищої освіти (установа);

третій рядок – статус автора (студент, аспірант, викладач, асистент, доцент, професор, науковий ступінь, вчене звання), шрифт напівжирний, вирівняний по правій стороні;

нижче великими (прописними) літерами вказати назву доповіді (шрифт напівжирний, вирівняний по центру);

не всі конференції дозволяють список використаних джерел, однак, якщо конференцією передбачено, то посилання в тексті необхідно оформлювати у квадратних дужках, наприклад: [3, с. 56], де перша цифра означає порядковий номер у списку використаних джерел, друга – номер сторінки. Список використаних джерел у порядку посилання має бути оформлений згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»;

тези учасників, які не мають наукового ступеня найчастіше засвідчуються підписом наукового керівника та вказуються відомості про наукового керівника (ПІБ, науковий ступінь, посада) або надається рецензія наукового керівника; дані про наукового керівника додаються після того, як він ознайомиться з остаточним текстом тез і погодить тези і версію для публікації у збірнику матеріалів конференції.

Тези доповідей та супровідні документи в електронному вигляді у форматі Microsoft Word .doc, .docx

8.4. Вимоги до оформлення звіту з науково-дослідної роботи (НДР)

8.4.1. Основні вимоги до оформлення звіту з НДР (науково-дослідної роботи) включають чітку структуру (титульний лист, анотація, зміст, вступ, основна частина, висновки, список літератури, додатки), використання

метричної системи SI, послідовну нумерацію сторінок (з 2-ї), використання стандартних шрифтів (зазвичай Times New Roman, 14 pt), грамотне оформлення ілюстрацій, таблиць та формул, а також наявність титульного листа з необхідними підписами та реєстраційними даними.

Структура: Звіт складається з титульного листа, списку виконавців, анотації, змісту, вступу, основної частини (розділи, підрозділи), висновків, переліку посилань та додатків.

Оформлення тексту: Друкується на білому папері А4, зазвичай через 1.5 інтервали, шрифт Times New Roman, 14 pt.

Нумерація: Сторінки нумеруються арабськими цифрами у правому верхньому куті, починаючи з 2-ї сторінки (на титульному номер не ставлять).

Ілюстрації та таблиці: Підписуються та нумеруються (наприклад, "Рисунок 1.2" — другий рисунок першого розділу).

Посилання: Використовуються у квадратних дужках відповідно до списку літератури, що наводиться в кінці.

Додатки: Оформлюються як продовження звіту, кожен з нової сторінки, з заголовком "ДОДАТОК А" у верхньому правому куті.

Обсяг: Зазвичай не менше 20-25 сторінок.

Звіт підписується виконавцями та керівництвом, а достовірність відомостей забезпечує виконавець.

8.5. Основні вимоги до оформлення покажчика наукових праць

Структурування: Публікації групуються за видами (монографії, статті у фахових виданнях, статті у матеріалах конференцій, патенти) або у хронологічному порядку (від найновіших до найдавніших).

Бібліографічний опис: Використовується ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання».

Елементи запису:

Прізвище та ініціали автора (авторів).

Назва праці.

Назва видання (журнал/збірник) рік, номер сторінки.

Для іноземних видань — мовою оригіналу або в транслітерації.

Оформлення списку:

Нумерація — наскрізна арабськими цифрами.

Усі співавтори зазначаються, якщо їх не більше трьох-чотирьох (згідно з вимогами конкретного видання).

Особливості (для дисертацій/звітів): У переліку публікацій за темою дисертації важливо вказати власні праці здобувача, що відображають результати дослідження.

Зазвичай список публікацій у звітах чи атестаційних справах засвідчується підписом автора та вченого секретаря.

8.6. Вимоги до оформлення списку використаних джерел при написанні наукових робіт

В Україні діють два затверджені Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі.

1. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Чинний від 2007-07-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с. Це регламентуючий документ для оформлення бібліографічних списків, списків використаної літератури, списків літератури в наукових роботах тощо.

2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.

Цей стандарт є регламентуючим документом для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах. Він установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання й розміщення в документах. Стандарт

поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації. «Список використаної літератури» (як частини довідкового апарату) наводять у формі бібліографічного запису (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006).

Згідно із наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (zareestrovano в Мін'юсті 3 лютого 2017 р. № 155/30023) МОН України спростило вимоги до оформлення списку використаних джерел. Зокрема, на вибір можна використовувати Національний стандарт України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015» або один із стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, які є загальноновживаними в зарубіжній практиці оформлення наукових робіт.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація.

**Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з
урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації: монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с. 6. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с
Два автори	1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.

	3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практ. посіб. Харків: Право, 2011. 136 с
Три автори	1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с. 2. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. 4. Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
Чотири і більше авторів	1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с. 2. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 4. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінальновиконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с. 3. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с. 4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 5. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.
Без автора	1. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агєєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с. 2. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с. 3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с. 4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464

	с. 5. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с. 3. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с. 4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
Частина видання	
Книги	1. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169. 2. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241. 4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. Основи аграрного підприємництва / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. Голодомор 1932- 1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науковопопулярних журналів. Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Статті із продовжуваних та періодичних видань	1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. Збірник наукових праць «Політологічні студії». 2011. № 2. С. 54–65. 2. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх

	застосування. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. Вища школа. 2017. № 5–6. С. 48–55. 4. Кармазіна М., Могиливець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. Політичний менеджмент. 2006. № 5. С. 3–17. 5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. Урядовий кур'єр. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. Юридичний вісник України. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 7. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108. 8. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to island hopping. Political Science. 1991. № 2. P. 15–43.
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145- VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543. 4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. Урядовий кур'єр. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141. 6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. Балансбюджет. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.

Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).
Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі Бібліотечний вісник. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017). 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).
Автореферати дисертацій	1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с. 3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії

	наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.
Дисертації	1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с. 4. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.

9. ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ТА НАУКОВИХ ВИДАНЬ

Навчальні видання з грифом НУК:

- рукопис навчального видання 6 д.а. (не менше), що оформлений відповідно до вимог розділів 3-5 цього Положення (електронна версія);
- довідку про автора;
- довідка про перевірку на плагіат з наукової бібліотеки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова»;
- дві зовнішні рецензії докторів наук відповідної галузі з різних навчальних закладів завірені печатками;
- одну внутрішню рецензію фахівців: доктора або кандидата наук відповідної галузі, завірену печаткою;
- обґрунтування доцільності видання, для здобувачів якої спеціальності призначено;
- робочу програму навчальної дисципліни, навчальний план ОПП (ОНП);
- витяг із протоколу засідання кафедри з обґрунтуванням рішення про рекомендацію рукопису навчально-методичної літератури до друку;
- витяг НМК ННПІ;

- витяг з протоколу засідання навчально-методичної ради університету з рекомендацією до розгляду вченою радою університету.

Навчальні видання без грифу НУК:

- рукопис навчального видання не менше 4 д.а., що оформлений відповідно до вимог розділів 3-5 цього Положення (електронна версія);
- довідку про автора;
- одну внутрішню рецензію фахівців: доктора або кандидата наук відповідної галузі, завірену печаткою;
- одну зовнішню рецензію (доктора наук відповідної галузі), завірену печаткою;
- витяг із протоколу засідання кафедри з обґрунтуванням рішення про рекомендацію рукопису навчально-методичної літератури до друку;
- обґрунтування доцільності видання, для здобувачів якої спеціальності призначено;
- робочу програму навчальної дисципліни, навчальний план ОПП (ОНП);
- витяг з протоколу засідання НМК ННПІ;
- витяг з протоколу засідання навчально-методичної ради університету.

Методичні рекомендації (вказівки):

- рукопис методичного видання (електронна версія);
- витяг із протоколу засідання кафедри з обґрунтуванням рішення про рекомендацію рукопису навчально-методичної літератури до друку;
- обґрунтування доцільності видання, для здобувачів якої спеціальності призначено;
- робочу програму навчальної дисципліни, навчальний план ОПП (ОНП);
- 1 рецензія: кандидатів / докторів наук (зовнішня), завірені печаткою;
- витяг з протоколу засідання НМК ННПІ.

Монографії:

- рукопис наукового видання, що оформлений відповідно до вимог розділу 6 цього Положення;
- довідка про перевірку на плагіат в науковій бібліотеці ННПІ ЗВО «Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова»;

- дві зовнішні рецензії (докторів наук відповідної галузі), завірені печаткою;
- одну внутрішню рецензію, завірену печаткою доктора або кандидата наук відповідної галузі;
- витяг з протоколу засідання кафедри з рекомендацією до розгляду на засіданні вченої ради інституту;
- витяг з протоколу засідання вченої ради інституту з рекомендацією до розгляду вченою радою Університету.

На засідання кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна (не пізніше як за тиждень), автор (співавтори, укладачі) подає:

- рукопис навчально-методичного видання (електронна версія);
- обґрунтування доцільності видання, для здобувачів якої спеціальності призначено;
- копії зовнішньої (внутрішньої) рецензій;
- рекомендацію гаранта ОПП (ОНП) для навчально-методичних видань з грифом НУК.

Гарант ОПП (ОНП) за освітньою компонентою якої підготовлено навчально-методичне видання, проводить попередній аналіз представленого навчального видання та доповідає на засідання кафедри свої узагальнення щодо його науково-методичного рівня, відповідності програмі освітньої компоненти та всім необхідним вимогам, які наведено в даному Положенні, з метою прийняття обґрунтованого та об'єктивного рішення (Додаток В).

Автор несе відповідальність за відповідність рукопису вимогам до навчально-методичної літератури та робочій програмі навчальної дисципліни, його змістове наповнення, належне мовно-стилістичне й технічне оформлення, дотримання вимог академічної доброчесності (Додаток А, Б).

Завідувач кафедри несе відповідальність за організацію об'єктивного розгляду рукопису на засіданні кафедри, забезпечення

контролю його відповідності вимогам до навчально-методичної літератури, ужиття заходів для запобігання академічному плагіату.

На засіданні навчально-методичної комісії ННПІ автор (співавтори, укладачі) подає голові навчально-методичної комісії інституту не пізніше як за тиждень до засідання НМК документи:

- **рукопис та електронну версію навчально-методичного видання;**
- **витяг з протоколу засідання кафедри, на якому було розглянуто і схвалено дане видання з зазначенням рецензентів (зовнішніх, внутрішніх);**
- **довідку про автора, де обов'язково зазначає:**
 - 1) назву навчального видання;
 - 2) кількість друкованих аркушів;
 - 3) інформацію про автора і рецензентів (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи);
 - 4) Вказує вид видання (з грифом НУК чи без грифу НУК);
- **Зовнішні (внутрішні) рецензії завірені печаткою;**
- **Обґрунтування доцільності видання (складові, з яких складається навчальне (методичне) видання; для здобувачів якої спеціальності призначено).**

ДОДАТКИ

Додаток А

Витяг із Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (із змінами внесеними Законом України від 19 листопада 2024 року № 4059-IX)

Стаття 42. Академічна доброчесність

1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

3. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ’єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Додаток Б**Витяг із Закону України «Про академічну доброчесність» від
18.12.2025 № 4742-IX****Базові цінності академічної доброчесності:**

- **чесність** суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;
- **довіра** до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;
- **повага** до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінування різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності інших осіб;
- **справедливість** у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, зокрема створення справедливих політик закладів освіти, наукових установ, послідовне та неупереджене реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесне оцінювання результатів академічної діяльності;
- **відповідальність** суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;
- **стійкість** у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до порушення академічної доброчесності та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;
- **рішучість** у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності, сміливість у захисті академічної доброчесності в академічній діяльності.

Система забезпечення академічної доброчесності включає:

- внутрішню політику щодо формування, забезпечення та популяризації академічної доброчесності;
- вимоги до створення, оприлюднення, виконання та оцінювання академічних творів, навчальних робіт у частині забезпечення академічної доброчесності;
- заходи, спрямовані на формування та утвердження культури академічної доброчесності;
- порядок формування, повноваження та відповідальність уповноважених органів;
- повноваження та відповідальність уповноважених осіб;
- процедуру розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, зокрема гарантії дотримання прав учасників освітнього процесу під час розгляду таких повідомлень, порядок прийняття рішень про застосування до особи заходів реагування на порушення академічної доброчесності та порядок оскарження таких рішень.

РЕЦЕНЗУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рецензія – вид роботи, що дає оцінку рукопису.

У рецензії необхідно дати розгорнутий і вмотивований висновок про придатність рукопису до видання у відкритому друці, керуючись принциповими міркуваннями, що виключають будь-яку суб'єктивну думку.

Рецензія має містити кваліфікований аналіз, аргументовану оцінку рукопису та обґрунтовані рекомендації щодо його вдосконалення. Оцінюючи рукопис, рецензент повинен визначити:

- відповідність його назви та змісту навчальному плану, робочі програми навчальної дисципліни;
- актуальність;
- ступінь новизни та оригінальності, дотримання принципів академічної доброчесності;
- науково-методичну та практичну цінність;
- дотримання дидактичних принципів (системність і послідовність, доступність, єдність теорії та практики, професійна спрямованість);
- повноту, послідовність і логічність викладення програмного матеріалу;
- коректність і нормативність наукової термінології;
- відповідність поданого матеріалу сучасному рівню розвитку науки;
- відповідність тексту рукопису нормам української літературної мови;
- позитивні риси та недоліки рукопису;
- доцільність (недоцільність) видання рукопису.

Зауваження і побажання рецензента мають бути принциповими, аргументованими та спрямованими на вдосконалення рукопису.

У разі негативної оцінки рукопису рецензент повинен чітко обґрунтувати свої висновки й надати авторові чіткі рекомендації щодо його вдосконалення.

Наприкінці рецензії вказуються: прізвище, ім'я та по батькові рецензента, посада, науковий ступінь, вчене звання.

Рецензія дійсна при наявності завіреного печаткою підпису рецензента.

ЕЛЕКТРОННЕ ПОСИЛАННЯ НА ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТА НАУКОВИХ ВИДАНЬ

ПІДРУЧНИКИ

Варій М. Й. Загальна психологія: підр. [для студ. вищ. навч. закл.]/ М. Й. Варій [3-тє вид.]. К.: Центр учбової літератури, 2009. 1007 с.
<https://studfile.net/preview/5462724/>

НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ

Українська етнологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. К. Борисенко, М. В. Гримич, О. П. Гончаров [та ін.]; за ред. В. К. Борисенко. Київ: Либідь, 2007. 398, [1] с.: іл.

<https://archive.org/details/etnol-2007/page/51/mode/2up>

Методика навчання історії в школі / О.І. Пометун, Г.О. Фрейман. К.: Генеза, 2006. 328 с.
<https://studfile.net/preview/2413357/>

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ПОСІБНИКИ

Педагогіка (Загальна та історія педагогіки) : навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта / А. А. Тимченко. Миколаїв : СПД Румянцева, 2019. 241 с.
<https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0055273.pdf>

Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проєктування : навч.-метод. посібник / О. Д. Рейпольська, І. М. Гудим, Л. І. Зайцева, І. В. Луценко, В. О. Луценко, Г. Г. Цветкова ; за ред. О. Д. Рейпольської. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 222 с.
<https://dspace.bdu.org.ua/items/a7e10cca-76f9-475e-b549-75293f60e0aa>

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни “Менеджмент” для студентів ступеня вищої освіти “бакалавр” галузі знань 07 “Управління та адміністрування” спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування” усіх форм навчання / Укладач І.І. Смачило. Тернопіль: ТНЕУ “Економічна думка”, 2018. 62 с.

<https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/b5e9fba3-8d9b-4d60-aae6-36474ce47410/content>

Верлос Н.В. Конституційне право : методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту курсової роботи для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми «Право». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 74 с.

<https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/12345/24030/0059930.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

МОНОГРАФІЇ

Коваль-Фучило Ірина. Затоплені села: пам'ять наративу. Монографія. НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2025. 544 с.

<https://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/monografiji/2025/koval-fuchylo.pdf>

Відкрита наука: візія Національної академії наук України: кол. моногр. /А.Г. Загородній (наук. ред.) та ін.; НАН України. Київ: Академперіодика, 2025. 202 с.

<https://www.nas.gov.ua/storage/editor/files/opens-web.pdf>

АРА – міжнародний стиль оформлення наукових публікацій
АРА (American Psychological Association) style –
Стиль цитування АПА (Американська психологічна асоціація)

Стиль АРА є стилем оформлення цитувань авторів та оформлення бібліографічних описів у списку літератури. Цей стиль був розроблений для використання в психології, пізніше був прийнятий і іншими дисциплінами гуманітарного циклу. Цитату за стилем АРА можна оформити двома способами: як внутрішньотекстове цитування у відповідному місці в тексті документа і як позатекстовий список джерел цитат або згадувань.

Більше детальну інформацію можна знайти:

American Psychological Association. (2010). Publication manual of the American Psychological Association (6th ed.). Washington D.C.: Author.

Цитування. Загальні положення:

- Внутрішньотекстове цитування:
- якщо у своїй публікації ви часто згадуєте чиясь працю;
- якщо ви безпосередньо цитуєте чиясь працю;
- якщо ви перефразуєте когось.
- Цитування у тексті складає:
 - прізвище автора або авторів (в порядку їх переліку у фактичній публікації), далі рік видання джерела;
 - номери сторінок або абзаців для прямого цитування і для перефразування, де це доречно.
- Посилання помічається відразу після цитованого тексту.
- При цитуванні чи з посиланням на джерело, яке цитується в другому, вторинному посиланні, вказати джерело з довідковими даними вторинного посилання: наприклад, Сміт (як цитується у Джонс, 2010).

Список літератури. Загальні вимоги:

- Список посилань слід починати з нової сторінки і дати йому назву «Список літератури», яку розмістити посередині сторінки.
- Список має висячий відступ і подвійне розташування, де перший рядок кожного посилання вирівнюється по лівій межі поля, в той час, як усі наступні рядки розташовуються з відступом вправо. Відступ має бути розміром у 5–7 пробілів або 1,25 см. Ці параметри встановлюються за допомогою текстових редакторів.
- Усі посилання зі списку літератури мають бути наведені в тексті.
- Усі посилання, наведені в тексті, також мають бути включені до списку літератури (виключення – неопубліковані матеріали).

- Посилання в списку розташовуються в алфавітному порядку прізвищ авторів.
- Там, де наведені дві назви з тими самими авторами і тією ж датою, додають до року видання маленьку літеру (наприклад, 2003a, 2003b ...).
- Назви організацій надають повністю, якщо вони не широко відомі (наприклад, АПА для Американської психологічної асоціації).
- Не слід надавати повні електронні URL-адреси (приклад, <http://www.lib.monash.edu.au/>).
- Перевірте основні деталі фактичного джерела – ви підтверджуєте, що ви прочитали джерело, коли ви його наводите.
- Притримуйтеся обраного стилю посилань впродовж усієї публікації.

Приклади відображення авторів у бібліографічному описанні джерела:

Якщо публікація має:	Перелік авторів у списку посилань
	Author, A. A. = Автор, А. А.
один автор	Author, A. A.
два автора	Author, A. A., & Author, B. B.
від трьох до семи авторів	Author, A. A., Author, B. B., Author, C. C., Author, D. D., Author, E. E., Author, F. F., & Author, G. G.
від восьми і більше авторів — перелічують перші шість авторів, потім три крапки і останній автор	Author, A. A., Author, B. B., Author, C. C., Author, D. D., Author, E. E., Author, F. F.,... Author, Z. Z.
без автора	В разі, коли права власності передані, наприклад? видавництву, прізвища авторів не відображають
група авторів	Прізвища авторів розміщують за алфавітом

Цифровий об'єкт ідентифікації (DOI) та URL-адреса у бібліографічному описанні:

- Ідентифікатор цифрового об'єкта (DOI) є унікальним кодом, і має бути відображеним у посиланні, якщо він доступний.
- Цей літеро-цифровий код, як правило, знаходиться на першій сторінці поряд з іншими елементами, що надані в електронних та друкованих ресурсах.
- Якщо ідентифікатор DOI відсутній, слід надати інформацію про URL посилання.
- В описанні друкованих ресурсів також має відображатися ідентифікатор DOI.

Оформлення списку літератури. Наукові статті:

Тип статті	Приклади описання у списку літератури
	Author, A. A. = Автор, А. А.
Якщо є DOI	Author, A. A., & Author, B. B. (рік видання). Назва статті. Назва Журналу, номер випуску (номер заявки), сторінки статті. doi: xxxx
Один автор	Mellers, B. A. (2000). Choice and the relative pleasure of consequences. <i>Psychological Bulletin</i> , 126(6), 910-924. doi: 10.1037//0033-2909.126.6.910
Від двох до семи авторів	Bechara, A., Damasio, H., & Damasio A. R. (2000). Emotion, decision making and the orbitofrontal cortex. <i>Cerebral Cortex</i> , 10(3), 295-307. doi:10.1093/cercor/10.3.295
Більше восьми авторів	Wolchik, S. A., West, S. G., Sandler, I. N., Tein, J., Coatsworth, D., Lengua, L., ...Griffin, W. A. (2000). An experimental evaluation of theory-based mother and mother-child programs for children of divorce. <i>Journal of Consulting and Clinical Psychology</i> , 68(5), 843-856. doi:10.1037//0022-006X.68.5.843
Якщо DOI відсутній, а є online доступ до статті Вкажіть URL-адресу домашньої сторінки журналу	Author, A. A., & Author, B. B. (рік публікації). Назва статті. Назва Журналу, номер випуску(номер заявки), сторінки статті. Retrieved from URL Trankle, S. A., & Haw, J. (2009). Predicting Australian health behaviour from health beliefs. <i>Electronic Journal of Applied Psychology</i> , 5(2), 9-17. Retrieved from http://ojs.lib.swin.edu.au/index.php/ejap/

Журнальні статті:

Тип статті	Приклади описання у списку літератури
Online-доступ	Author, A. A. (рік, місяць публікації). Назва статті. Назва Журналу, номер випуску, тому(номер заявки), сторінки статті. Retrieved from URL Novotney, A. (2010, January). Integrated care is nothing new for these psychologists. <i>Monitor on Psychology</i> , 41(1). Retrieved from www.apa.org/monitor
Друк	Author, A. A. (рік, місяць публікації). Назва статті. Назва Журналу, номер випуску, тому(номер заявки), сторінки статті. Wilson, D. S., & Wilson, E. O. (2007, November 3). Survival of the selfless. <i>NewScientist</i> , 196(2628), 42- 46.

Газетні статті:

Тип статті	Приклади описання у списку літератури
Online-доступ	Author, A. A. (рік, місяць, дата публікації). Назва статті. Назва Газети. Retrieved from URL Gadher, D. (2007, September 2). Leap in gambling addiction forecast. The Sunday Times. Retrieved from http://www.timesonline.co.uk
Друк	Author, A. A. (рік, місяць, дата публікації). Назва статті. Назва Газети, pp. сторінки статті. Packham, B. (2010, January 18). Bullies to show concern: schools to try Euro method that lets thugs off the hook. Herald-Sun. pp. 6.

Книги і розділи з книг:

Видання: інформація про видання для першого видання не надається.

Місцезнаходження публікації: для США місце знаходження видавництва має містити в собі назву міста і скорочений варіант назви штату; для інших країн світу має містити в собі назву міста і країни. У випадку декількох місць видання відображається перше з переліку.

Тип книги	Приклади описання у списку літератури
Друкована книга	Author, A. A., & Author, B. B. (рік публікації). Назва книги. Місто видання: Видавництво. Author, A. A., & Author, B. B. (рік публікації). Назва книги (видання). Місто видання: Видавництво. Mook, D. (2004). Classic experiments in psychology. Westport, CT: Greenwood.
	Editor, A. A. = Редактор, А. А.
Книга під редакцією Редактори перелічуються за форматом перелічення авторів. Редактора відображають за форматом відображення автора, а в дужках додають (Ed.) або (Eds.) для наступного прізвища редактора	Editor, A. A., & Editor, B. B. (Eds.). (рік публікації). Назва книги (видання). Місто видання: Видавництво. Williams, J. M. (Ed.). (2006). Applied sport psychology: personal growth to peak performance (5th ed.). Boston: McGraw-Hill. Lee-Chai, A. Y., & Bargh, J. A. (Eds.). (2001). The use and abuse of power: Multiple perspectives on the causes of corruption. New York: Psychology Press.
Електронна книга URL має бути адресою веб-сайту головного видавця або постачальника. Якщо електронна книга доступна з каталогу, слід перевірити БО у каталозі для визначення видавця або постачальника для доступу до повного тексту. Слід надавати таку URL-адресу, щоб ваші читачі мали змогу знайти книгу. Наприклад, за допомогою	Author, A. A., & Author, B. B. (рік публікації). Назва книги (видання). Retrieved from URL Або Author, A. A., & Author, B. B. (рік публікації). Назва книги (видання). doi:xxxx Editor, A. A., & Editor, B. B. (Eds.). (рік публікації). Назва книги (видання). Retrieved from URL або Editor, A. A., & Editor, B. B. (Eds.). (рік публікації). Назва книги (видання). doi:xxxx Bennett, P. (2006). Abnormal and clinical psychology: an introductory textbook (2nd ed.). Retrieved from

psycBOOKS: http://www.apa.org/pubs/databases/psycbooks/index.aspx Googlebooks: http://www.google.com.au/	http://www.ehlib.com/ Marlatt, G. A., & Witkiewitz, K. (Eds.). (2009). Addictive behaviors: new readings on etiology, prevention, and treatment. Retrieved from http://www.apa.org/pubs/databases/psycbooks/index.aspx
Глава з друкованої книги	Author, A. A., & Author, B. B. (рік публікації). Назва глави. Під редакцією A. Editor & B. Editor (Eds.), Назва книги (сторінковий інтервал pp. xxx-xxx). Місто публікації: Видавництво. Ramsey, J. K., & McGrew, W. C. (2005). Object play in great apes: studies in nature and captivity. In A. D. Pellegrini & P. K. Smith (Eds.), The nature of play: Great apes and humans (pp. 89-112). New York, NY: Guilford Press.
Глава з електронної книги	Author, A. A., & Author, B. B. (рік публікації). Назва глави. Під редакцією A. Editor & B. Editor (Eds.), Назва книги (сторінковий інтервал pp. xxx-xxx). Retrieved from URL або Author, A. A., & Author, B. B. (рік публікації). Назва глави. Під редакцією A. Editor & B. Editor (Eds.), Назва книги (сторінковий інтервал pp. xxx-xxx). doi:xxxx Branch, S., Ramsay, S., & Barker, M. (2008). The bullied boss: a conceptual exploration of upwards bullying. In A. Glendon, B. M. Thompson, & B. Myers (Eds.), Advances in organisational psychology (pp. 93-112). Retrieved from http://www.informit.com.au/humanities.html

Офіційна веб-сторінка

Примітки:

використання n.d. (no date — без дати), якщо інформація про дату публікації недоступна

надання інформації про організацію, власницю сайту, якщо жоден автор недоступний

Тип ресурсу	Приклади описання у списку літератури
Офіційний веб-сайт	Author, A. A., & Author, B. B. (Рік публікації). Назва роботи. Доступ через URL
Веб-сайт: організація як автор	Назва організації. (Рік видання). Ресурс: Назва ресурсу. Доступ через Australian Psychological Society. (2010). Bushfire resources: Psychological preparedness and recovery. Retrieved from http://www.psychology.org.au/bushfires/

Інші ресурси

Тип ресурсу	Приклади описання у списку літератури
-------------	---------------------------------------

	Producer, A. A. = Продюсер, А. А., Director, B. B. = Директор, В. В.
Аудіовізуальні (відео, DVD, музичні записи)	Producer, A. A. (Producer), & Director, B. B. (Director). (Рік публікації). Назва праці [тип матеріалу]. Місто видавництва: Видавництво/ Студія/ Фірмовий знак. Cohen, A., Starbuck, S., Roberts, S., Schreuders, T., & Heron, Z. (Producers & Directors) (2001). Brain story [videorecording]. U.K.: BBC.
Запис у блозі та онлайн обговорення, дошки та списки	Author, A. A. (Рік, Місяць День). Назва посту (запису) [описання форми]. Доступ через http://www.xxx Peele, S. (2010, January 10). The most important psychology article of the 21st century: the U.S. isn't discovering how mental illness works, it's spreading it worldwide [Web log post]. Retrieved from http://www.psychologytoday.com/blog/addiction-insociety/201001/the-most-important-psychology-article-the21stcentury
Конференція, семінари (неопубліковані) Для опублікованих конференцій, семінарів використовуйте формат опису глави з книги для одноразової публікації. Сайт регулярних публікацій — у відповідності до формату опису статті з наукового журналу.	Паперова презентація або стендова доповідь Ведучий, А. А. (Рік, Місяць). Назва паперу або плаката. Паперова або стендова доповідь, представлена на засіданні організації, Місце знаходження. Jodell, F., Russell, F., Tepper, K., Todd, P. & Zahora, T. (2009, September). Joined at the hip: partnerships between librarians and learning skills advisers. Poster session presented at the International Congress of Medical Librarianship, Brisbane.
Конспект лекцій	Author, A. A. (Рік публікації). Назва лекції [описання форми]. Неопублікований рукопис, уніфікований код, Заклад, Місце знаходження, Країна. McGrath, B. (2007). Lecture 7: Arrays and matrices [PowerPoint slides]. Unpublished manuscript, ENG1060, Monash University, Melbourne, Victoria, Australia. McGrath, B. (2007). Lecture 7: Arrays and matrices [PowerPoint slides]. Retrieved from ENG1060, Monash University Studies Online: http://muso.monash.edu.au
Звукові або відеофайли	Producer, A. A. (Producer). (Рік, Місяць День). Назва файлу. [Аудіофайл]. Доступ через http://xxxx Png, V. & Dharmarajah, J. (Presenters). (2008, October/ November). Effective PowerPoint presentations. [Audio podcast]. Retrieved from http://mpa.monash.edu.au/compass_online/podcastind ex.html
Технічний звіт	Author, A. A. (Рік публікації). Назва праці (Звіт №...). Місце знаходження: Видавництво.

	Tayama, T. (2006). Velocity influence on detection and prediction of changes in color and motion direction (Report No. 38, 1- 20). Sapporo, Japan: Psychology Department, Hokkaido University. Australian Government Department of Families, Housing, Community Services and Indigenous Affairs. (2008). The road home: a national approach to reducing homelessness. Retrieved from http://www.fahcsia.gov.au/sa/housing/progserv/homlessness/whitepaper/Documents/default.htm
Дисертація	Author, A. A. (Рік публікації). Назва дисертації (Докторська або кандидатська дисертація). Доступ через Назва бази даних. (Приєднання або номер замовлення) Bozeman, A. Jr. (2007). Age of onset as predictor of cognitive performance in children with seizure disorders. (Doctoral dissertation). Retrieved from Proquest Dissertations and Theses. (UMI 3259752) Author, A. A. (Рік публікації). Назва дисертації (Неопублікована докторська або кандидатська дисертація). Назва інституту, Місце знаходження. Imber, A. (2003). Applicant reactions to graduate recruitment and selection. (Unpublished Doctoral dissertation.) Monash University, Melbourne, Victoria, Australia.

Список посилань починається з нової сторінки. Назва — Список літератури — розміщується посередині сторінки. Список відокремлюється від назви вільним рядком. Список має висячий відступ і подвійне розташування, де перший рядок кожного посилання вирівнюється по лівій межі поля, в той час, як усі наступні рядки розташовуються з відступом вправо. Відступ має бути розміром у 5–7 пробілів або 1,25 см. Приклад:

Список літератури:

- Australian Psychological Society. (2010). Bushfire resources: Psychological preparedness and recovery. Retrieved from <http://www.psychology.org.au/bushfires/>
- Bennett, P. (2006). Abnormal and clinical psychology: an introductory textbook (2nd ed.). Retrieved from <http://www.ebilib.com/>
- Bozeman, A. Jr. (2007). Age of onset as predictor of cognitive performance in children with seizure disorders. (Doctoral dissertation). Retrieved from Proquest Dissertations and Theses. (UMI 3259752)
- Crowden, A. (2008). Professional boundaries and the ethics of dual and multiple overlapping relationships in psychotherapy. Monash Bioethics Review, 27(4), 10-27.
- McGrath, B. (2007). Lecture 7: Arrays and matrices [PowerPoint slides]. Retrieved from ENG1060, Monash University Studies Online: <http://muso.monash.edu.au>
- Wolchik, S. A., West, S. G., Sandler, I. N., Tein, J., Coatsworth, D., Lengua, L., ...Griffin, W. A. (2000). An experimental evaluation of theory-based mother and mother-child programs for children of divorce. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 68(5), 843-856. doi:10.1037//0022-006X.68.5.843

Список використаної літератури для рекомендації:

- American Psychological Association. (2010). Publication manual of the American Psychological Association (6th ed.). Washington, D.C.: Author.
- Cite this for me. (n.d.). APA Citation Generation. Retrieved from <http://www.citethisforme.com/citationgenerator/apa>
- Боженко, О, Корян, Ю & Федорець, М 2016, Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах: Методичні рекомендації, Київ: УБА.